

Szakmai beszámoló

A kis értékű, új eszközök beszerzésével a restaurátor műterem kapacitásának növelését valósítottuk meg. **A restaurátor műterem felszerelésének bővítésével a múzeum gyűjteményében lévő, valamint a kölcsönzött műtárgyak állapotfelmérését, tisztítását, keretezését, szükség esetén a restaurálását tudjuk hatékonyabban elvégezni.**

A nemzetközi *Ludwig Goes POP* kiállítás-sorozat, 2015. októberében nyíló magyarországi kiállítására *Joe Tilson Az öt érzék* című szitanyomott, vákuumozott plexi objektjének állapotfelmérését, továbbá *Keserű Ilona Gubanc* és a BTM – Fővárosi Képtár tulajdonát képező, *Konkoly Gyula Főiskolai tanulmány* című művek helyreállítását végezzük el.

1. A DL-WHITE-LED asztali nagyítós lámpa felhasználása

A DAYLIGHT COMPANY E22030-01 cserélhető lencsés nagyítós - a napfény szín hőmérsékletével

megegyező – lámpa nagy segítséget jelent a restaurálás során. *Keserű Ilona Gubanc* című művének, hátoldali védelmét szolgáló, karton borítás eltávolításakor a lámpát az 5 dioptriás lencsével használtuk. A mű restaurálása során az elmozdult szálakat is helyükre kellett igazítani, melyhez elengedhetetlen volt a megfelelő megvilágítás és a nagyító lencse egyidejű használata. A DAYLIGHT COMPANY D53060 görgős állvány segítségével a nagyítós lámpa helyzetét könnyen változtatni tudtuk az aktuális igényeknek megfelelően. A restaurált műtárgy bemutatásra kerül a 2015. október 9-én nyíló *Ludwig Goes Pop* című kiállításon.

1. ábra: A Gubanc című alkotás hátoldalának lebontása. (KOVÁCSNÉ 2015)

LUDWIG MÚZEUM

Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art

Szakmai beszámoló – Állományvédelmi
műhelyek tevékenységéhez szükséges
szakmai anyagok és eszközök beszerzése
Pályázati azonosító 3533/233

2. ábra: Keserü Ilona Gubanc című műve a restaurálás előtt és után (KOVÁCSNÉ 2015)

3. ábra: A ragasztóanyag-maradványok eltávolítása Konkoly Gyula Főiskolai tanulmány című művéről (KOVÁCSNÉ 2015)

A DAYLIGHT COMPANY E22030-01 nagyítós lámpa műszaki adatai

Gyártó: DAYLIGHT COMPANY
Eszköz típusa: asztali nagyítós lámpa
Nagyítás: 3 dpt, 5 dpt
Lámpaátmérő: 204mm
Lencse mérete: 130 mm, 5,12 ''
Táp: 230VAC 50/60Hz
Súly: 3716g
Kar hossza: 840mm
Fényforrás típusa: 22W / T5

2. Fejpántos nagyító használata az állapotfelmérések elkészítése során

A Ludwig Múzeumban megrendezésre kerülő időszakos kiállításokra, nagy számban érkeznek műtárgyak más intézményekből, magánszemélyektől. A beérkező tárgyakat a restaurátorok minden esetben alaposan megvizsgálják, és az észlelt sérüléseket az állapotfelmérési dokumentációban rögzítik. Az állapotfelmérések során, az apró felületi sérülések detektálásához nélkülözhetetlen nagyító alkalmazása. A fejpántos nagyító lehetővé teszi, hogy a vizsgáló mindkét keze szabadon maradjon, megkönnyítve ezáltal további eszközök használatát.

4. ábra: Koka Ramishvili Triptichonjának új vakkeretre feszítését követő állapotfelmérés, fejpántos nagyító segítségével (KOVÁCSNÉ 2015)

3. Aktív állományvédelmi anyagok felhasználása

3.1 A vegyszerek felhasználása

A megpályázott vegyszerek hosszútávon kerülnek felhasználásra és alapvető fontosságúak a restaurátorműhely munkájában.

Az alább leírt vegyszereket az Azúr Vegyszer Kereskedelmi Kft-nél szereztük be, mivel az általuk forgalmazott termékek minősége (pontosan ismert összetétel, tisztaság) megfelelő a műtárgyak restaurálásához.

Az **etil – acetáttal** (1 liter) a műtárgyak felületén lévő ragasztóanyag-maradványok eltávolítását tudjuk elvégezni.

Az **aceton** (5 liter) és a **lakkbenzin** (5 liter) felhasználása folyamatos, a műteremben végzett a restaurálások során.

A pályázati anyagban szereplő dammárlakk beszerzésétől eltértünk, helyette 1 liter **terpentint** vásároltunk, amely alkalmas a dammárgyanta oldására, így nagyobb mennyiségben és gazdaságosabban tudunk lakkeveréket előállítani. A dammárgyanta, kellő mennyiségben áll rendelkezésünkre a restaurátor műteremben. Az elkészített lakkot a restaurált olajfestmények védőbevonatának elkészítéséhez használjuk fel.

3.2 Tubusos akvarellfestékek hasznosítása

A Winsor&Newton gyártmányú Cotman tubusos akvarellfestékek, kiváló minőségben készülnek, mely lehetővé teszi, restauratori alkalmazásukat. Leggyakrabban a papír alapú művek, restaurálása, esztétikai kiegészítése során használjuk, azonban előfordul, hogy tubusos akvarell aláfestés szükséges az olajfestmények, nagy felületét érintő esztétikai kiegészítésénél is.

4. Műtárgyvédelmi eszközök felhasználása

4.1 20 pár képakasztó sarokvas vásárlása, felhasználása

Az elavult képakasztók cseréje, - mely érinti a restaurálásra kerülő tárgyakat, illetve a kiállításokra kölcsönzött műveket - műtárgyvédelmi szempontból jelentős, valamint az installálás és raktározás során is elengedhetetlen a műtárgyak stabil rögzítése.

5. ábra: Új, nagy teherbírású képakasztó sarokvas pár (KOVÁCSNÉ 2015)

4.2 Az archiváló dobozok hasznosítása

Az archiváló dobozok segítségével kisméretű műtárgyak biztonságos tárolását tudjuk megoldani a műtárgyraktárakban. A savmentes anyagból készített dobozokban elkülönítve tudunk elhelyezni különböző anyagú tárgyakat.

Kutatás céljából, a manipulációs térbe kerülő, kisebb méretű tárgyak ideiglenes elhelyezése és mozgatása is archiválási dobozokban történik.

6. ábra: Tót Endre művészkönyvei előkészítve művészettörténeti kutatáshoz (KOVÁCSNÉ 2015)

5. Tervezett munka és az elvégzett munka aránya

A tervezett állományvédelmi munka nagy részét elvégeztük, mindössze David Hockney: Ellenfény francia stílusban című munkájának restaurálását nem tudtuk megvalósítani, mivel a tárgy szerepel a Ludwig Goes Pop kiállítás-sorozat külföldi állomásain, hazaszállítása csak szeptember közepén várható. Hockney művének restaurálására a budapesti Ludwig Goes Pop kiállítás bontását követően, 2016-ban kerülhet sor. El-Hassan Róza, Cím nélküli alkotásának restaurálását, a 2015. év utolsó negyedére tervezzük.

7. Beszerzésre kerülő állományvédelmi eszközök listája

A 2015-ben elnyert támogatásból a következő anyagok, eszközök beszerzését valósítottuk meg:

Eszköz/ Anyag	Mennyiség
etil-acetát	1L
terpentin	1L
aceton	5L
lakkbenzin	5L
Képakasztó sarokvas (nagy)	20 pár
Archiválási <i>pegazus csapófedeles doboz P47011M</i>	10 db

Winsor&Newton – Cotman 8ml –s tubusos akvarellfesték (minden színből egy db.)	36 db
Nagyítós lámpa asztali DAYLIGHT COMPANY E22030-01	1
Lámpa állvány DAYLIGHT COMPANY D53060	1
Fejpántos nagyító LED-es világítással, RONA 460 202	1

1. melléklet

Műtárgyvédelem éves munkabeszámoló

2015

Műtárgyraktárak száma: 4 darab. **Az építés éve:** 2005. **Elhelyezkedése:** a múzeummal egy épületben. **A műtárgyraktárak összterülete:** 492,9 m², hasznos raktározási felület összesen: 2365 m², (ebből: 2060 m² gördíthető rács; 131 m² polc; 37 m² fiók; 137 m² alapterület). **A falazat szerkezete:** monolit-vasbeton, a közlekedő folyosók felől gipszkarton válaszfal. **A falak állapota:** ép. **A padlózat:** műgyantás réteggel fedett. **A falak tűzveszélyességi besorolása:** nem éghető „C” osztály (tűzállósági határérték: 01.00 óra).

Minden raktárban van füst- és mozgásérzékelő. A füstérzékelők a Tűzoltó parancsnoksághoz közvetlenül jeleznek. **A raktárajtókat biztonsági kamerarendszer figyeli**, amelyek a központi épületfelügyelethez vannak bekötve. A raktárak nyitását kizárólag a belépéshez szükséges mágneskártyával rendelkező személyek végezhetik. **A műtárgyak elhelyezését a tömör raktározás szempontjai szerint alakítottuk ki**, amelyhez sínen gördíthető fémrácsokat, gördíthető állványt, fémpolcokat és fém tervtároló fiókos szekrényeket használunk.

A gyűjteménybe tartozó valamennyi műtárgy a megelőző műtárgyvédelmi követelményeknek megfelelő klimatikus körülmények között van tárolva vagy kiállítva. A klimatizálás 50 %-os relatív páratartalom és 20 °C-os hőmérsékleti értékre van beállítva. A berendezések szabályozását központilag a MÜPA végzi a Honeywell Épületfelügyeleti Rendszer segítségével. A gyűjteménykezelő (műtárgyvédelmi felelős), valamint a restaurátor rendszeresen ellenőrzi a kiállítótér és a raktárhelyiségek műtárgykörnyezeti értékeit, együttműködve a MÜPA üzemeltetésével.

A raktárakban nem található ablak, megvilágításuk neoncsóvel történik. A világítás kizárólag a raktárban tartózkodás idejére van felkapcsolva. Az emeleti kiállító-helyiségek ablakain hő- és UV

szűrő fólia található. A kiállítóterek világítása halogén izzókkal történik, az izzók előtt UV szűrő található. Az kiállítóterek világításának fényereje digitálisan és mechanikusan állítható. A kiállítótér és a raktárhelyiségek világítása során a műtárgyakra eső UV sugárzás 1-18 mW/m² közötti értékeket mutat.

A **biológiai kártevők ellen negyedévente rovarirtás történik**. A műtárgyakra veszélyt jelentő kártevőket, illetve fertőzést eddig nem észleltünk. A raktárak tárgyelhelyezés szempontjából elfogadhatónak tekinthetők.

A nyilvántartást a hagyományos formákon túl a MuseumPlus számítógépes program segítségével végezzük. A MuseumPlus lehetővé teszi a sok szempontú keresést, szűkítést, illetve a formanyomtatványok és listák egyszerű és gyors elkészítését. (1. ábra) Az adatbázis naprakész információt biztosít a műtárgyak alapadatairól, státuszáról, állapotáról, raktári helyéről és mozgatásáról; a gyűjtemény mozgatására és a raktári elhelyezésre vonatkozó adatok rögzítését a gyűjteménykezelő végzi.

A beérkező műtárgyak fényképezése az eddigi évekhez hasonlóan, a műtárgy nyilvántartásba vételével párhuzamosan megtörténik.

A műtárgyak klimatizált zsilip téren keresztül érkeznek a múzeum épületébe. A frissen beérkezett tárgyak számára műtárgy manipulációs tér van fenntartva.

Az épületet üzemeltető Művészetek Palotáján keresztül többféle eszköz beszerzését kezdeményeztük az elmúlt években. 2015-ben, az üzemeltető támogatásával egy professzionális HAROLUX „black line” műtermi lámpa beszerzését valósítottuk meg, mely a napfény színhőmérsékletével megegyező megvilágítást biztosít, elősegítve ezáltal a műtárgyak színhelyes retusálását.

Műtárgyvédelemmel kapcsolatos 2015. évi feladatok teljesítése

A műtárgykölcsönzések és a gyűjteményt érintő kiállítások kapcsán idén is folytatódott a műtárgyak állapotának felmérése. Az Orosz és ex-szovjet művészet a Ludwig Múzeum gyűjteményében, az Abszolút szépség -a szentpétervári neoakadémizmus művészete, valamint a Ludwig Goes Pop című idei évre tervezett kiállításokra a restaurátoroknak összesen, megközelítőleg 100 tétel (170 db) műtárgyat kell felkészíteniük.

Az idei kiállításokhoz kapcsolódóan elkészült *Koka Ramisvili Triptichonja* egy elemének új vakkeretre helyezése, Keserű Ilona Gubanc című művének restaurálása, továbbá megtörtént a 2014-ben vásárolt El-Hassan Róza, Cím nélküli alkotásának állapotfelmérése és előkészítése az utolsó negyedévre tervezett restaurálásának.

LUDWIG MÚZEUM

Kortárs Művészeti Múzeum
Museum of Contemporary Art

Szakmai beszámoló – Állományvédelmi
műhelyek tevékenységéhez szükséges
szakmai anyagok és eszközök beszerzése
Pályázati azonosító 3533/233

Az évközben tervezett kölcsönzések során a szállítás műtárgyvédelmi előkészítése folyamatos.

Folytattuk a kidolgozását egy olyan programnak, amely keretében a média alapú művek megőrzésének elméleti és gyakorlati tudnivalóit foglaljuk össze. Együttműködünk a témában élenjáró külföldi médiagyűjtemények, archívumok, tudományegyetemek és a hazai közgyűjtemények szakembereivel. A múzeum műtárgyvédelmi tevékenysége kibővült a 2015. december 7-8-án megrendezésre kerülő, MAPS szimpóziummal (Media Art Preservation Symposium).
<http://maps.ludwigmuseum.hu/>

2015-ben is folytatjuk a ragasztóanyagok eltávolítását a műtárgyak közeléből.

A gyűjteményünkbe bekerülő új szerzemények múzeumi követelményeknek megfelelő keretezése folyamatos.

A korábbi évekhez hasonlóan a múzeumpedagógiai osztály szervezésében a preventív konzerválás rejtelseibe adunk betekintési lehetőséget a látogatók, iskolai osztályok és egyéb csoportok számára.

A Magyar Nemzeti Múzeum által meghirdetett Gyűjtemény- és Raktárkezelő Emeltszintű Tanfolyam keretén belül, a 2015. év során 8 órás gyűjteménygondozással kapcsolatos oktatást tartunk a hallgatók számára.

készítette: Kovácsné Gőgös Ágota

festőrestaurátor

Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum

H 1095 Budapest, Komor Marcell utca 1

dátum: 2015. augusztus 25.